

ПРАВНО СТАНОВИЩЕ

НА МРЕЖАТА ЗА ПРАВНА ПОМОЩ ПРИ НАЦИОНАЛНА МРЕЖА ЗА ДЕЦАТА ОТНОСНО ПУБЛИКУВАНИ ЗА ОБЩЕСТВЕНО ОБСЪЖДАНЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ВЪВЕЖДАНЕТО НА ЗАДЪЛЖИТЕЛНА МЕДИАЦИЯ В БЪЛГАРИЯ

Мрежата за правна помощ при Национална мрежа за децата („МПП“) изявява подкрепа за публикуваните в Портала за обществени консултации проекти на ЗИД на Закона за медиацията и на Гражданския процесуален кодекс, с които се **предвижда въвеждането на т.нар. задължителна медиация по определен кръг граждански и търговски дела.**

Законопроектите предвиждат съдът да задължава, респ. да има дискрецията да задължава страните добросъвестно да опитат да разрешат спора си, като участват в медиация с продължителност от 1 до 3 часа, след което доброволно да решават дали продължават медиационната процедура, или избират съдебното производство да бъде възобновено.

Делата, по които се предлага задължаване на страните да участват в 1-3 часа медиация, включват: развод по чл. 49 СК; определяне / изменение на упражняването на родителските права, местоживеенето на детето, личните отношения с детето и издръжката му; разпределяне ползването на съсобствена вещ; искове за делба по чл. 34 от ЗС; изплащане стойността на дружествен дял при прекратяване на участие в ООД и др.

Делата, по които се предлага съдът да разполага с дискрецията да задължи страните да участват в 1-3 часа медиация, включват: спорове относно парично или непарично вземане, произтичащо от договор, едностранна сделка, непозволено увреждане, неоснователно обогатяване или гестия; съществуване, прекратяване, унищожаване или разваляне на договор или на едностранна сделка, както и искове по чл. 19, ал. 3 ЗЗД; издръжка; обезщетения по трудови правоотношения; защита права на интелектуалната собственост и др. Предложени са допълнителни критерии, по които съдът да прави преценката относно препращането към медиация по втория кръг дела, сред които фигурират наличието на трайни отношения между страните, предявени множество искове или насрещни претенции, *et alia*.

С горепосоченото на практика се предлага частично реципиране на утвърдения в Република Италия успешен модел на задължително препращане към медиация, при който страните са задължени да проведат информационна среща с медиатор, като впоследствие доброволно и информирано изберат дали да продължат с опитите да постигнат споразумение в рамките на медиационна процедура, или спорът им да бъде разгледан от съда. Подкрепяме това нормативно решение, тъй като то едновременно охранява ключовото за медиационната процедура ръководно начало на доброволността и подпомага страните по спора да добият реална представа за същността и практическите ползи на медиацията.

В допълнение, от Мрежата за правна помощ предлагаме регламентация на детайлни скрининг механизми за наличието на домашно насилие, по които да оперират съдии и медиатори, с цел осъществяването на преценка дали е налице (риск от) домашно насилие между страните по спора – като допълнителен критерий относно препращането към задължителна медиация, респ. провеждането на вече иницирана такава.

На следващо място, със законопроектите се предлага задължителната медиация да се осъществява в съдебни центрове по медиация към съдилищата. За медиатор към съдебен център се предвижда да се приемат професионални медиатори, преминали допълнителен подбор и специализирано обучение, съобразно нарочна наредба на ВСС. Мрежата за правна помощ счита това предложение за полезно, тъй като според нас допълнителната квалификация и атестация на професионалния медиатор следва да са необходими условия за възлагането към същия на медиането на препратения към задължителна медиация спор. Същевременно, Мрежата за правна помощ изяснява подкрепа за предложението на Сдружение „Институт по медиация и управление на спорове“ /ИМЕУС/ (членуващо в Национална мрежа за децата) сред основанията за изключване на задължителна съдебна медиация да бъде депозирането от страните на доказателство за вече започната процедура по медиация към акредитиран център по медиация. Така справедливо би се гарантирала свободната воля на страните да изберат да решат спора си извънсъдебно с помощта на друг медиационен експерт, отвъд състава на съответния съдебен център. В тази връзка, подкрепяме предложението на Института по медиация и управление на спорове за регламентиране, посредством подзаконова нормативна уредба, на ясни критерии, на които акредитираните центрове по медиация да следва да отговарят след въвеждането на задължителната медиация.

Що се касае механизмът за разпределение на разноските в хипотеза на задължителна медиация – считаме за правилно застъпеното в законопроектите решение разноските да бъдат покривани от бюджета на съда, а впоследствие възстановявани му от страната/страните, съгласно изхода на спора. За удачно намираме постановката неучаствалата в медиацията страна/и да понесе/ат изцяло сторените в хода на процеса разноски.

В общ порядък, покрепяме авторите на проектите на ЗИД на ЗМ и ГПК в позицията, че медиацията е един от способите за преодоляване на неравномерната натовареност на съдилищата, водещ до значителна икономия на ресурси и време и до намаляване на административната тежест на производствата.

Професионалният опит на членовете на МПП в семейни и търговски медиации демонстрира еднозначно голямата пригодност на процедурата да адресира граждански и търговски спорове бързо, по щадящ за страните начин и в пълен унисон с техните действителни нужди. Също така, убедили сме се на практика, че медиацията е извънредно полезна при разрешаването на родителски конфликти, когато диалогът между родителите следва да бъде рационализиран, изчистен от позиционност и агресия, и структуриран около най-добрите краткосрочни и дългосрочни интереси на детето.

Водени от гореизложеното, ние от Мрежата за правна помощ при Национална мрежа за децата декларираме своята подкрепа за публикуваните в Портала за обществени консултации проекти на ЗИД на Закона за медиацията и на Гражданския процесуален кодекс, с които се предвижда въвеждането на т.нар. задължителна медиация по определен кръг граждански и търговски дела. Считаме въвеждането на задължителна медиация за извънредно необходима на правосъдната ни система реформа, която е в интерес на гражданите и бизнеса, на българските семейства и на децата.